

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 23Co/121/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2513212233
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Jankovičová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2016:2513212233.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave, v senáte zloženom z predsedu senátu: JUDr. Iveta Jankovičová a členiek senátu: JUDr. Daša Kontríková a JUDr. Ľubica Bundzelová, v právnej veci navrhovateľa: Intrum Justitia Slovakia, s.r.o., IČO: 35 831 154, so sídlom Karadžičova 8, Bratislava, právne zast.: JUDr. Ján Šoltés, advokát so sídlom Karadžičova 8, Bratislava, P.O. BOX 205, proti odporkyni: J. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. XX, R., štátny občan SR, o zaplatenie 3.663,28 eur s príslušenstvom, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Piešťany, č.k. 5C/58/2014-57 zo dňa 21. septembra 2015, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvého stupňa sa p o t v r d z u j e .

Odporkyni sa nepriznáva náhrada trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom prvostupňový súd návrh zamietol a odporkyni náhradu trov konania nepriznal.

Rozhodnutie prvostupňový súd odôvodnil právne aplikáciou § 497, § 502 ods. 1, § 273 ods. 1, § 369 ods. 1 Obchodného zákonníka, § 2 písm. a) a b), § 3 ods. 1, 2, § 4 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z.z o spotrebiteľských úveroch, § 52 ods. 1, § 53 ods. 1, § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 2 ods. 1, § 7 ods. 1, § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách. Vecne argumentoval tým, že mal za preukázané, že predmetom konania sú záväzky zo spotrebiteľského záväzkového vzťahu, vzniknuté na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere, uzavretej medzi Slovenskou sporiteľňou, a.s. a odporkyňou. Tento vzťah je vzťahom spotrebiteľským, a preto vznik zmluvy ako aj nároky z nej vyplývajúce súd posudzoval nielen podľa ustanovení Obchodného zákonníka, keďže zmluva o úvere je ako zmluvný typ v zmysle § 261 ods. 3 písm. d) Obchodného zákonníka tzv. absolútnym obchodom, ale aj podľa Občianskeho zákonníka ako aj predpisov špeciálnej úpravy najmä zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch. Záväzkový vzťah, ktorý je predmetom konania je pritom bankový úver, ktorý na rozdiel od iných úverov je regulovaný aj špeciálnou právnou úpravou najmä zákona č. 483/2001 Z.z. o bankách. Banka je štátom autorizovaná inštitúcia, ktorej činnosť podlieha v zmysle § 2 ods. 3 zák. č. 483/2001 Z.z. bankovému povoleniu a nad činnosťou bánk zároveň vykonáva dohľad Národná banka Slovenska. Bez bankového povolenia nikto nemôže prijímať vklady, vydávať bankové platobné karty, poskytovať z vkladov úroky alebo iné odplaty, ktoré sú daňovým výdavkom podľa osobitného predpisu, poskytovať úvery a pôžičky v rámci predmetu svojho podnikania alebo predmetu inej svojej činnosti z návratných peňažných prostriedkov získaných od iných osôb na základe verejnej výzvy, vykonávať platobný styk a zúčtovanie pre iného v rámci predmetu svojho podnikania alebo predmetu inej svojej činnosti (§ 3 Zákona o bankách). V súdenom prípade je nesporné, že ide o pohľadávku z bankového úveru a preto postúpenie pohľadávky z banky na „inú osobu“ je možné realizovať len v súlade s ustanovením § 92 ods. 8 Zákona o bankách. Vo všeobecnosti môže byť v zmysle § 524 a nasl. Občianskeho zákonníka predmetom zmluvy o postúpení pohľadávka akéhokoľvek druhu, teda aj iná ako peňažná, splatná,

nesplätná alebo aj budúca, avšak musí to byť pohľadávka určitá a existujúca. V prípade bankových úverov je poskytnutá dlžníkovi zákonná ochrana pri postupovaní pohľadávok v ust. § 92 ods. 8 zákona o bankách tým, že jedným zo zákonných predpokladov platného postúpenia na inú osobu než banku je písomná výzva banky, adresovaná klientovi, ktorý je nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku. Z gramatického a logického výkladu znenia ust. § 92 ods. 8 zák. o bankách vyplýva, že zákonodarca mal na mysli oprávnenie banky postúpiť časť peňažného záväzku, s ktorým je dlžník aktuálne po stanovenú dobu napriek písomnej výzve banky v omeškaní. Pod formuláciou „pohľadávka zodpovedajúca tomuto peňažnému záväzku“ treba rozumieť nesplätaný zročný dlh. Pripustením opačnej argumentácie by bolo nevyhnutné dospieť k záveru, že banka takýmto spôsobom môže postúpiť akýkoľvek „živý“ úver po uplynutí relatívne krátkej doby v porovnaní s dobou, na ktorú sa úverové vzťahy bežne uzatvárajú, na akýkoľvek subjekt, ktorého činnosť nespäda v zmysle zákona o bankách pod dohľad NBS, čo by bolo v rozpore s požiadavkou vynakladania náležitej odbornej starostlivosti, ktorá je od dodávateľa vyžadovaná v súlade so smernicou o nekalých obchodných praktikách. Predmetom postúpenia z banky na nebankovú spoločnosť, ako je tomu v uvedenom prípade, môžu teda byť len splátky úveru, ktoré sú nepretržite viac ako 90 dní po lehote splatnosti pri súčasnom splnení podmienky, že banka písomne vyzvala svojho klienta na úhradu peňažného záväzku, s ktorým bol v omeškaní nepretržite 90 dní. Súd teda skúmal, či sú splnené základné predpoklady platného postúpenia žalovanej pohľadávky a to jednak, či predmetom postúpenia bola spôsobilá pohľadávka a jednak či je tu existencia písomnej výzvy banky odporkyni, ktorá bola nepretržite 90 dní v omeškaní s plnením. Z listinných dôkazov, predložených navrhovateľom vyplynulo, že odporkyňa mala spläcať úver v 119 pravidelných mesačných splátkach od 20.07.2009 do 20.05.2019, pričom podľa tvrdenia navrhovateľa z vyčerpanej sumy úveru 1.927,- eur uhradila iba sumu 144,07 eur a potom prestala platiť. Podľa predloženého rozpisu platieb vykonaných odporkyňou, jej posledná úhrada bola realizovaná dňa 20.11.2009. Následne márne plynuli termíny ďalších splátok, až napokon banka pristúpila k predčasnému zosplätneniu úveru dňa 21.02.2013 a následne dňa 28.03.2013 uzavrela s navrhovateľom zmluvu o postúpení pohľadávky. Z uvedeného je zrejmé, že pokiaľ ide o predčasne zosplätnené splátky, s týmito v čase uzavretia zmluvy o postúpení pohľadávky nemohla byť odporkyňa v omeškaní nepretržite po dobu dlhšiu ako 90 kalendárnych dní, pretože od zosplätnenia do „postúpenia“ uplynula podstatne kratšia doba. Pokiaľ ide o existenciu písomnej výzvy banky odporkyni, ktorá bola nepretržite 90 dní v omeškaní s plnením, súd vyzval navrhovateľa dňa 18.08.2015 na jej doloženie, ale navrhovateľ žiadny takýto doklad na preukázanie splnenia podmienky § 92 ods. 8 zákona o bankách nepredložil. Na základe uvedeného súd dospel k záveru, že nebol preukázaný základný predpoklad vyžadovaný zákonom na platné postúpenie pohľadávky od pôvodného veriteľa na navrhovateľa a preto súd žalobu zamietol pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie navrhovateľa v tomto spore. O trovách konania rozhodol podľa ust. § 142 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého by v spore plne úspešnej odporkyni prislúchala náhrada trov konania proti neúspešnému navrhovateľovi avšak vzhľadom k tomu, že odporkyňa si náhradu trov konania neuplatnila, súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku.

Proti tomuto rozsudku podal prostredníctvom svojho právneho zástupcu odvolanie navrhovateľ, ktorým sa domáhal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, uplatniac si trov konania. Podľa odvolateľa súd vec nesprávne právne posúdil a nedostatočne zistil skutkový stav. Súd prvého stupňa síce z predložených dôkazov správne zistil skutkový stav, že dlžníčka je v omeškaní s platením zmluvne dohodnutých splátok od 20.11.2009, avšak jej omeškanie so splätaním dlhu viac ako 90 dní posudzoval od vyhlásenia mimoriadnej splatnosti celého úveru ich právnym predchodcom dňa 21.02.2013. Keďže k postúpeniu pohľadávky došlo dňa 28.03.2013, mal za to, že dlžníčka nebola v omeškaní viac ako 90 dní. Tento jeho právny názor je v rozpore s ust. § 92 ods. 8 zákona o bankách, ktorý umožňuje banke postúpiť pohľadávku ak je dlžník v omeškaní s úhradou čo len jej časti po dobu viac ako 90 dní. Omeškanie dlžníka s úhradou ktorejkoľvek splátky po dobu viac ako 90 dní zakladá právo veriteľa/banky celú pohľadávku postúpiť tretej osobe. Svoju aktívnu vecnú legitímáciu v konaní preukázali predložením listinného dôkazu, Oznámenia o postúpení pohľadávky, ktorým si postupca Slovenská sporiteľňa, a.s. splnil povinnosť podľa § 526 OZ. Relevantné oznámenie postupcu dlžníkovi o postúpení pohľadávky bez ďalšieho zakladá aktívnu legitímáciu postupníka na vymáhanie postúpenej pohľadávky, podporne poukazujú na rozhodnutie NS SR 4 Obo210/2001 zo dňa 11.06.2003. Účelom § 92 zákona o bankách je úprava výnimiek z bankového tajomstva. Nehovorí o podmienkach platnosti postúpenia pohľadávok, ale iba podmienkach za splnenia, ktorých nedochádza k porušeniu bankového tajomstva. Účel ustanovení je vyjadrený aj v dôvodovej správe k § 92 vládneho návrhu zákona o bankách, podľa ktorej: „V ustanoveniach odsekov 1 až 7 sa upravujú ďalšie prípady

prelomenia bankového tajomstva.“ Nejde však o zákonné podmienky pre platné postúpenie pohľadávky bankou, nedodržanie ktorých by spôsobovalo neplatnosť postúpenia.

K odvolaniu navrhovateľa sa vyjadrila i odporkyňa. Uviedla, že úver chcela platiť poctivo. Už tri roky žije v azylovom dome kvôli nízkemu príjmu. Rozhodnutie Okresného súdu v Piešťanoch nijako neovplyvnila a výrok akceptuje.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.), po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 204 ods. 1 O.s.p.), oprávnenou osobou - účastníkom konania (§ 201 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 201 a § 202 O.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie má zákonom predpísané náležitosti (§ 205 ods. 1 O.s.p.) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody (§ 205 ods. 2 písm. a) O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa nie je dôvodné, keďže napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky na jeho potvrdenie v zmysle § 219 ods. 1 O.s.p.

Pretože odvolací súd preberá súdom prvého stupňa zistený skutkový stav, pokiaľ ide o skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie navrhovateľom tvrdeného nároku, ktorý vo vyčerpávajúcom rozsahu vykonal dokazovanie potrebné na posúdenie uplatneného nároku, výsledky dokazovania jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach dôkladne a správne vyhodnotil, pričom i podľa odvolacieho súdu dospel k správnym skutkovým zisteniam, a pretože v prevažnom rozsahu zdieľa i jeho právny záver vo veci, keď vec i správne právne posúdil, s poukazom na ust. § 219 ods. 2 O.s.p., odvolací súd odkazuje na správne a presvedčivé odôvodnenie písomného vyhotovenia preskúmaného rozsudku. Odvolací súd nenachádza dôvod, pre ktorý by sa mal od týchto záverov prvostupňového súdu odchyliť a preto nemôže dať za pravdu odvolateľovi.

Odvolací súd zhodne s prvostupňovým dospel k záveru, že pri vyhodnotení vykonaného dokazovania každého z vykonaných dôkazov jednotlivo i vo vzájomných súvislostiach bolo v konaní dostatočným spôsobom preukázané, že návrh navrhovateľa je v celom rozsahu nedôvodný.

Z obsahu spisu vyplýva, že zo Zmluvy o splátkovom úvere č. 0285956275 zo dňa 17.06.2009 vyplýva, že bola uzatvorená podľa § 497 až 507 Obchodného zákonníka, medzi Slovenskou sporiteľňou a.s. ako veriteľom a odporkyňou ako dlžníkom. Predmetom bolo poskytnutie splátkového úveru - spotrebný úver- bezúčelový, v sume 1.927 eur, s výškou mesačných splátok 36,08 eur a konečnou splatnosťou úveru 20.05.2019.

Neoddeliteľnou súčasťou Zmluvy o splátkovom úvere boli Všeobecné obchodné podmienky (ďalej len „VOP“), podľa ktorých bodu 7.6.1. písm. a) ak je klient v omeškaní so splatením jednej splátky istiny alebo úrokov, ktoré trvá viac ako 10 dní, banka je oprávnená a) vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru, t. j. požadovať splatenie pohľadávky zo zmluvy o úvere a klient je povinný splatiť pohľadávku zo zmluvy o úvere v lehote, ktorú banka určí v oznámení o mimoriadnej splatnosti. Podľa bodu 10.3. VOP pri doručovaní písomností v poštovom styku sa zásielka považuje za doručенú v tuzemsku tretí deň po jej odoslaní a v cudzine siedmy deň po jej odoslaní, a to aj vtedy, ak sa adresát o tejto skutočnosti nedozvie, alebo ak sa zásielka vráti ako nedoručená. Podľa bodu 19.16. VOP klient výslovne súhlasí s tým, že banka je oprávnená kedykoľvek postúpiť na tretiu osobu akékoľvek svoje pohľadávky voči klientovi, a to bez ohľadu na to, či sú budúce, súčasné, splatné, nesplatné, premičané alebo nepremičané ako aj previesť na tretiu osobu akékoľvek svoje záväzky voči klientovi. Klient je oprávnený postúpiť svoje pohľadávky voči banke alebo previesť svoje záväzky voči nej len s predchádzajúcim písomným súhlasom banky.

Podľa oznámenia o vyhlásení mimoriadnej splatnosti zo dňa 22.02.2013 pod poradovým číslom 2558, Slovenská sporiteľňa oznámila odporkyňi, že na základe zmluvy o úvere č. 285956275 zo dňa 17.06.2009 poskytla úver klientovi U. J. vo výške 1.927 eur. Týmto jej oznámil, že nastal prípad porušenia v zmysle bodu 7.6.1 písm. a) VOP a oznamuje, že v zmysle bodu 7.6.1 VOP ku dňu 21.02.2013 vyhlásila mimoriadnu splatnosť úveru, čím sa pohľadávka zo zmluvy o úvere stala splatnou v celom rozsahu. Úverová pohľadávka ku dňu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti predstavuje sumu 3.865,78 eur a zároveň bola vyzvaná k splateniu celej pohľadávky s príslušenstvom do 10 dní od prevzatia oznámenia.

Podľa priloženej fotokópie doručenky sa zásielka s č. 0292/36/2013-2558 určená odporkyni vrátila s vyznačením „zásielka neprevzatá v odbernej lehote“.

Z oznámenia o postúpení pohľadávky zo dňa 05.04.2013 vyplýva, že veriteľ (Slovenská sporiteľňa a.s.) oznámil odporkyni, že na základe zmluvy o postúpení pohľadávok č. 0329/2013/CE uzatvorenej dňa 28.03.2013, postúpila svoju pohľadávku voči dlžníkovi vo výške 3.939,45 eur spoločnosti Intrum Justitia Slovakia s.r.o..

Súd prvého stupňa postupoval správne, keď sa v prvom rade zaoberal otázkou aktívnej vecnej legitímácie navrhovateľa.

Na to, aby sa niekto stal účastníkom konania, netreba, aby bol účastníkom hmotno-právneho vzťahu, o ktorý v konaní ide; stačí, ak podá žalobu (v takom prípade sa stáva žalobcom) alebo aby bola proti nemu podaná žaloba (v takom prípade sa stáva žalovaným). Či však bude žalobca v spore úspešný, závisí od toho, či je účastníkom hmotno-právneho vzťahu, z ktorého vyvodzuje žalobou uplatnený nárok. Pre označenie stavu vyplývajúceho z hmotného práva, kedy je jeden účastník subjektom práva a účastník na opačnej procesnej strane subjektom povinnosti, ktoré sú predmetom konania, sa v občianskom procesnom práve užíva pojem vecná legitímácia. Z hľadiska posúdenia vecnej legitímácie nie je rozhodujúce, či a na základe čoho sa určitá fyzická alebo právnická osoba len subjektívne cíti byť účastníkom určitého hmotno-právneho vzťahu, ale vždy iba to, či účastníkom objektívne je alebo nie je. Nedostatok aktívnej vecnej legitímácie znamená, že ten, kto o sebe tvrdí, že je nositeľom hmotno-právneho oprávnenia (žalobca), nie je nositeľom toho hmotno-právneho oprávnenia, o ktoré v konaní ide; o nedostatok pasívnej vecnej legitímácie ide naopak vtedy, ak ten, o kom žalobca tvrdí, že je nositeľom hmotno-právnej povinnosti (žalovaný), nie je nositeľom hmotno-právnej povinnosti, o ktorú v konaní ide (por. rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3 Cdo 192/2004).

Súd prvého stupňa zároveň dospel k správne záveru, že v danom prípade sa navrhovateľovi nepodarilo preukázať jeho aktívnu legitímáciu, keď nepreukázal splnenie zákonných podmienok pre postúpenie predmetnej pohľadávky pôvodného veriteľa Slovenskej sporiteľne a.s. voči odporcovi ako dlžníkovi.

Podľa § 92 ods. 8 zák. č. 483/2001 Z.z. o bankách ak je napriek písomnej výzve banky alebo pobočky zahraničnej banky jej klient nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškaní so splnením čo len časti svojho peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky, môže banka alebo pobočka zahraničnej banky svoju pohľadávku zodpovedajúcu tomuto peňažnému záväzku postúpiť písomnou zmluvou inej osobe, a to aj osobe, ktorá nie je bankou (ďalej len „postupník“), aj bez súhlasu klienta. Toto právo banka alebo pobočka zahraničnej banky nemôže uplatniť, ak klient ešte pred postúpením pohľadávky uhradil banke alebo pobočke zahraničnej banky omeškaný peňažný záväzok v celom rozsahu vrátane jeho príslušenstva; to neplatí, ak súčet všetkých omeškaní klienta so splnením čo len časti toho istého peňažného záväzku voči banke alebo pobočke zahraničnej banky presiahol jeden rok. Pri postúpení pohľadávky je banka alebo pobočka zahraničnej banky povinná odovzdať postupníkovi aj dokumentáciu o záväzkovom vzťahu, na ktorého základe vznikla postúpená pohľadávka; banka alebo pobočka zahraničnej banky môže postupníkovi poskytnúť informáciu o jednotlivých iných záväzkových vzťahoch medzi bankou alebo pobočkou zahraničnej banky a klientom len za podmienok a v rozsahu ustanovených týmto zákonom.

Banka je v prípade porušenia zmluvnej povinnosti dlžníka splácať úver riadne a včas oprávnená vyhlásiť mimoriadnu splatnosť úveru, po doručení výzvy dlžníkovi, za podmienok stanovených v zákone o bankách, alebo zmluvu o úvere vypovedať, prípadne od nej odstúpiť, v súlade so všeobecnými obchodnými podmienkami. Banka túto možnosť v danom prípade zrejme nevyužila a navrhovateľovi postúpila pohľadávku bez toho, aby vyhláseniu mimoriadnej splatnosti predchádzala výzva zo strany banky. I keď zo strany banky bola vyhlásená mimoriadna splatnosť úveru neuplynula doba dlhšia ako 90 dní do uzavretia zmluvy o postúpení pohľadávky, ku ktorej uzavretiu malo dôjsť 28.03.2013.

Z ust. § 92 ods. 8 zákona o bankách vyplýva, že banka môže postúpiť inému subjektu iba tú časť pohľadávky, ktorá zodpovedá nesplácanému dlhu. Dôvodová správa k tomuto ustanoveniu (pôvodne išlo o § 92 ods. 7) doslova uvádza: „V ods. 7 sa upravuje možnosť použiť inštitút postúpenia svojej pohľadávky zodpovedajúcej nesplácanému dlhu a to aj osobe, ktorá nie je bankou.“ Pokiaľ teda banka

postúpila predmetnú pohľadávku z úveru v celom rozsahu navrhovateľovi, postupovala v rozpore s § 92 ods. 8 zák. č. 483/2001 Z.z. o bankách. Totiž keďže ku dňu postúpenia pohľadávky nebolo preukázané, že odporkyňa i napriek vyhláseniu o mimoriadnej splatnosti bola v omeškaní s celou postúpenou pohľadávkou v lehote najmenej 90 dní do doby kedy došlo k postúpeniu pohľadávky, banka postupovala v rozpore so zákonom a Zmluva o postúpení pohľadávok z 28.03.2013 je preto neplatným právnym úkonom v zmysle § 39 OZ (pre rozpor so zákonom).

Podľa názoru odvolacieho súdu úpravou § 92 ods. 8 (predtým 7) mal zákonodarca na mysli oprávnenie banky postúpiť časť peňažného záväzku, s ktorým je dlžník po stanovenú dobu napriek písomnej výzve banky v omeškaní. Uvedené ustanovenie by banku malo motivovať k tomu, aby podnikla určité kroky smerujúce k ukončeniu záväzkovej vzťahu pri dlhodobom nesplácaní úveru dlžníkom a nemala by len počas celého trvania zmluvy každý mesiac pripisovať na účet dlžníka úroky, poplatky, úroky z omeškania a rôzne iné sankcie, aby sa dlh neustále zvyšoval. Takéto správanie banky nespĺňa požiadavku prístupu s odbornou starostlivosťou, ako to vyplýva zo zákona o ochrane spotrebiteľa. Nie je v záujme spotrebiteľa, aby po uzavretí úverovej zmluvy s bankou táto kedykoľvek, počas trvania záväzkového vzťahu postupovala pohľadávkou voči spotrebiteľovi tretej osobe, ktorá napríklad nepodlieha dozoru a dohľadu NBS. Takéto konanie banky by sa priecilo účelu a zmyslu zákona o bankách, keďže poskytovanie úverov a ich správa je špecifickou, osobitne právnym predpisom upravenou činnosťou.

Ustanovenie § 525 ods. 1 Občianskeho zákonníka zakazuje postúpiť okrem iného také pohľadávky, ktorých obsah by sa zmenou veriteľa zmenil. Pohľadávky banky voči svojim klientom treba považovať práve za takýto druh pohľadávok. S každou pohľadávkou banky voči klientovi sú totiž neoddeliteľne spojené špecifické povinnosti a požiadavky kladené na podnikanie bánk v zmysle § 27 a nasl. zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách, ako aj obsiahle bankové tajomstvo (§ 91 a nasl. cit. zákona). Tieto požiadavky a povinnosti nevyplyvajú pre banku zo zmluvy s klientom, ale priamo zo zákona. Postúpením pohľadávky z banky na inú osobu, ktorá týmto požiadavkám nepodlieha, sa tak podstatným spôsobom mení obsah právneho vzťahu medzi veriteľom-postupníkom a dlžníkom v porovnaní so vzťahom medzi veriteľom-postupcom (bankou) a dlžníkom. Preto treba principiálne vychádzať z toho, že ustanovenie § 525 ods. 1 Občianskeho zákonníka bráni postupovaniu pohľadávok z takých právnych vzťahov, v ktorých je veriteľ povinný zo zákona zachovávať mlčanlivosť o záležitostiach dlžníka. Vzhľadom na uvedenú zákonnú výluku ustanovenie § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. dovoľuje banke postúpiť jej pohľadávky voči klientovi za splnenia určitých podmienok. V zmysle citovaného ustanovenia tak predpokladom postupiteľnosti pohľadávky banky na inú osobu je, aby bol ohľadom tejto pohľadávky klient v omeškaní aspoň 90 dní a aby ho banka na jej splnenie písomne vyzvala. Ak tieto predpoklady nie sú splnené, pohľadávka banky nie je postupiteľná, pretože tomu bráni už citované ust. § 525 ods. 1 Obč. zák. Ak určitá pohľadávka nie je postupiteľná (teda jej postúpenie je objektívne neprípustné, zakázané), potom jej „postúpenie“ je svojím obsahom a účelom v priamom rozpore so zákonom a ako také je neplatné v zmysle § 39 Obč. zák., a to nielen medzi stranami zmluvy o postúpení, ale aj navonok, voči dlžníkovi. Kým teda v iných prípadoch neplatnosti zmluvy o postúpení (napr. kvôli nedostatočnej identifikácii pohľadávky) sa účinky tejto neplatnosti prejavia len medzi postupcom a postupníkom, no voči dlžníkovi je takéto postúpenie podľa § 526 ods. 2 Obč. zák. účinné, ak mu ho oznámi postupca, v prípadoch uvedených v § 525 Obč. zák. ani prípadné oznámenie postupcu v zmysle § 526 Obč. zák. nemá voči dlžníkovi žiadne účinky. Dlžník teda nie je povinný plniť postupníkovi bez toho, aby bol oprávnený domáhať sa preukázania zmluvy o postúpení.

Z už uvedeného potom vyplýva, že na rozpor postúpenia s § 525 Obč. zák., ktoré má za následok absolútnu neplatnosť postúpenia, prihliada súd aj bez námietky, z úradnej povinnosti. Ďalej z toho vyplýva, že ak je pre platnosť postúpenia v týchto prípadoch potrebné splniť určité podmienky, ako napr. tie uvedené v § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z., je postupca v súdnom konaní, v ktorom takto postúpenú pohľadávkou uplatňuje, povinný v zmysle § 120 ods. 1 O. s. p. tvrdiť a dokázať predpoklady svojej aktívnej legitímácie, teda okrem iného aj splnenie podmienok platného postúpenia. Postupca, ktorému bola pohľadávka postúpená bankou, je tak v zmysle uvedeného povinný tvrdiť a dokázať, že pred postúpením pohľadávky banka klienta (dlžníka) písomne vyzvala na splnenie jeho záväzku a klient napriek tomu zostal v omeškaní so splatením svojho záväzku aspoň 90 dní. Nepreukázanie týchto skutočností má za následok nedokázanie aktívnej legitímácie postupníka.

V danom prípade zo zisteného skutkového stavu bolo zrejmé, že navrhovateľ nedokázal, že by v čase, kedy mala byť pohľadávka Slovenskej sporiteľne, a.s., voči odporkyni postúpená našho

(28.03.2013), boli tieto podmienky postúpenia splnené. Možno síce považovať za dokázanú výzvu na plnenie (vo forme oznámenia o vyhlásení mimoriadnej splatnosti), avšak požiadavku 90-dňového omeškania s celou postúpenou pohľadávkou do dňa postúpenia nebolo dokázané. Navrhovateľ tak nedokázal, že pohľadávka voči odporkyni bola v čase jej postúpenia na navrhovateľa spôsobilá na postúpenie v zmysle § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. V dôsledku toho nemožno považovať za dokázané, že toto postúpenie je platné (aj keby zmluva o postúpení bola účinná) a že navrhovateľ je oprávnený pohľadávku voči odporkyni uplatňovať pred súdom. Vzhľadom na uvedené treba uzavrieť, že navrhovateľ nepreukázal, že sa platne a účinne stal veriteľom uplatňovanej pohľadávky, teda nepreukázal svoju aktívnu legitímáciu na jej uplatňovanie, a preto bol správny postup súdu prvého stupňa, ktorý z tohto dôvodu žalobu v celom rozsahu zamietol.

V zmysle § 120 ods. 1 O.s.p. účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

V zmysle § 132 Občianskeho súdneho poriadku dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivosti prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci.

Citované ustanovenia zakotvujú dôkaznú povinnosť účastníkov v sporovom konaní, teda povinnosť označiť dôkazy na svoje tvrdenia. Iniciatíva pri zhromažďovaní dôkazov leží zásadne na účastníkoch konania. Účastník, ktorý neoznačí dôkazy potrebné na preukázanie svojich tvrdení, nesie nepriaznivé dôsledky v podobe takého rozhodnutia súdu, ktoré bude vychádzať zo skutkového stavu zisteného na základe vykonaných dôkazov. Rovnaké následky postihujú i toho účastníka, ktorý síce navrhol dôkazy o pravdivosti svojich tvrdení, no hodnotenie vykonaných dôkazov súdom vyústilo do záveru, že dokazovanie nepotvrdilo pravdivosť skutkových tvrdení účastníka. Zákon určuje dôkazné bremeno ako procesnú zodpovednosť účastníka za výsledok konania, pokiaľ je určovaný výsledkom vykonaného dokazovania. Dôsledkom toho, že tvrdenie účastníka nie je preukázané v tom zmysle, že súd ho nepovažuje za pravdivé ani na základe navrhnutých dôkazov, ani na základe dôkazov, ktoré súd vykonal bez návrhu, je pre účastníka nepriaznivé rozhodnutie.

Hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p. je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané procesné dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a relevantnosti pre rozhodnutie. Pri hodnotení dôkazov súd v zásade nie je právnymi predpismi obmedzovaný v tom, ako má z hľadiska pravdivosti ten-ktorý dôkaz hodnotiť. Uplatňuje sa teda zásada voľného hodnotenia dôkazov. Hodnotiacia úvaha súdu pritom ale nie je svojvoľná, súd musí vychádzať zo všetkého, čo vyšlo v konaní najavo. Tieto skutočnosti musí súd rešpektovať a musí správne určiť ich vzájomný vzťah. Pritom súd nie je viazaný žiadnym poradím významu a dôkaznej sily jednotlivých dôkazov.

Súd prvého stupňa túto svoju povinnosť splnil, výsledky vykonaného dokazovania riadne vyhodnotil a na ich základe odôvodnil rozhodnutie, s ktorým sa odvolací súd stotožňuje tak, ako už bolo uvedené vyššie.

V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na viaceré rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, v ktorých súd skonštatoval, že Občiansky súdny poriadok ukladá účastníkom konania povinnosť označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. V zmysle § 120 ods. 1 O.s.p. však súd rozhodne o tom, ktoré z označených dôkazov vykoná. To znamená, že súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a ani nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Nevykonanie všetkých navrhnutých dôkazov preto nie je vadou spôsobujúcou účastníkovi konania odňatie možnosti konať pred súdom a zakladajúcou tým prípustnosť dovolania. (porovnaj aj rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 37/1993 a pod R 125/1999). Odňatie možnosti konať pred súdom s následkom prípustnosti dovolania nezakladá bez ďalšieho ani prípadná skutočnosť, že by bolo možné mať výhrady voči dôvodom, pre ktoré súd navrhnuté dôkazy nevykonal (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 18. apríla 2012, sp. zn. 6 Cdo 51/2012). Súd pri vykonávaní dokazovania nie je viazaný návrhmi účastníkov a nemá povinnosť všetky navrhnuté dôkazy vykonať. Nevykonanie všetkých navrhnutých dôkazov nie je vadou spôsobujúcou účastníkovi odňatie možnosti konať pred súdom, pretože v zmysle ustanovenia § 120 ods. 1 veta druhá O.s.p. je vecou súdu, aby rozhodol, ktoré z navrhovaných dôkazov vykoná. Toto oprávnenie súdu sa neviaže na návrhy účastníka konania (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 14.09.2011, sp. zn. 6 Cdo 153/2011).

V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky, v ktorom súd skonštatoval, že dokazovanie v občianskom súdnom konaní prebieha vo viacerých fázach; od navrhnutia dôkazu cez jeho zabezpečenie, vykonanie a následné vyhodnotenie. Kým navrhovanie dôkazov je právom a zároveň procesnou povinnosťou účastníkov konania, len súd rozhodne, ktorý z označených (navrhnutých) dôkazov vykoná. Uvedené predstavuje prejav zákonnej právomoci všeobecného súdu korigovať návrhy účastníkov na vykonanie dokazovania sledujúc tak rýchly a hospodárny priebeh konania a súčasne zabezpečiť, aby sa zisťovanie skutkového stavu dokazovaním držalo v mantineloch predmetu konania a aby sa neuberalo smerom, ktorý z pohľadu podstaty prejednávanej veci nie je relevantný. V prípade, že súd odmietne vykonať určitý účastníkom navrhovaný dôkaz, je jeho zákonnou povinnosťou v odôvodnení rozhodnutia uviesť, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy (§ 157 ods. 2 Občiansky súdny poriadok). Skutočnosť, že okresný súd a ani následne krajský súd neakceptovali návrhy na vykonanie dokazovania predložené sťažovateľom, nemôže sama osebe viesť k záveru o porušení jeho práv. Zásah do základného práva na súdnu ochranu či práv na spravodlivé súdne konanie by v tejto súvislosti podľa Ústavného súdu Slovenskej republiky bolo možné konštatovať len vtedy, ak by záver všeobecného súdu o nevykonaní účastníkom navrhovaného dôkazu bol zjavne neodôvodnený, chýbala by mu predchádzajúca racionálna úvaha konajúceho súdu vychádzajúca z priebehu konania a stavu dokazovania v jeho rámci, či vtedy, ak by nevykonaním navrhnutého dôkazu bol účastník postavený do podstatne nevýhodnejšej pozície ako druhá strana v konaní (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 350/08 z 30. septembra 2010).

Vzhľadom na uvedenú argumentáciu, pokiaľ súd prvého stupňa návrh navrhovateľa v celom rozsahu zamietol, rozhodol vecne správne, a preto odvolací súd v súlade s ustanovením § 219 ods. 1 O.s.p. rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.

V odvolacom konaní plne úspešnej odporkyňi vzniklo podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. právo na náhradu trov konania voči v odvolaní neúspešnému navrhovateľovi. Odporkyňa si náhradu trov odvolacieho konania neuplatnila, preto jej odvolací súd náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Senát krajského súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je možné podať odvolanie.